

**Χαιρετισμός του Υπουργού Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως κ.
Γιώργου Σαββίδη, εκ μέρους του Προέδρου της Δημοκρατίας, στο 4^ο
Διεθνές Συνέδριο της Αστυνομίας Κύπρου, με θεματική την
καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών**

Κύριε Γενική Εισαγγελέα,
Κύριε Αρχηγέ της Αστυνομίας,
Εκλεκτοί προσκεκλημένοι,
Κυρίες και κύριοι,

Το διεθνές Συνέδριο που έχει πλέον αποκτήσει θεσμικό χαρακτήρα τόσο για την Αστυνομία Κύπρου όσο και για την Κύπρο, πραγματοποιείται για τέταρτη φορά με κεντρική επιδίωξη την ανάδειξη των προκλήσεων, αλλά κυρίως την αξιολόγηση των μεθόδων αντιμετώπισής τους σε ένα συνεχώς εξελισσόμενο περιβάλλον, που απαιτεί ανταλλαγή γνώσεων, βέλτιστων πρακτικών, προβληματισμών και επιστημονικής εμπειρίας, ώστε να διασφαλισθεί η αποτελεσματικότερη καταπολέμηση διάφορων μορφών εγκληματικότητας.

Η μεταφορά της επιστημοσύνης είναι εξάλλου επιβεβλημένη σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο κόσμο, όπου το όφελος πρέπει να μεταφέρεται και να μετεξελίσσεται σε αποτελεσματικότερα, πολυδιάστατα και πολύπτυχα εργαλεία, βάσει των αρχών της ηθικής και της προστασίας της ανθρώπινης ζωής και υπόστασης.

Τούτων λεχθέντων, είναι με ευαρέσκεια που χαιρετίζω τις εργασίες του 4ου Διεθνούς Συνεδρίου της Αστυνομίας Κύπρου, που φέτος έχει ως θέμα την καταπολέμηση της σεξουαλικής παρενόχλησης παιδιών και τελεί υπό την αιγίδα του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Νίκου Αναστασιάδη, τους εγκάρδιους χαιρετισμούς του οποίου μεταφέρω προς όλους, καλωσορίζοντας ταυτοχρόνως τους εκλεκτούς προσκεκλημένους από την Κύπρο και το εξωτερικό, των οποίων οι εξειδικευμένες γνώσεις και εμπειρίες έχουν πρόσθετη αξία για αντιμετώπιση αυτής της πολύ σοβαρής και εξελισσόμενης μορφής εγκλήματος.

Η σεξουαλική κακοποίηση συνιστά μια από τις σοβαρότερες μορφές βίας εναντίον των παιδιών, η οποία επιφέρει ανεπανόρθωτες και μόνιμες επιπτώσεις στην ψυχική και συναισθηματική ανάπτυξή τους. Πολλά παιδιά που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση, ακόμη και οι γονείς τους, αποσιωπούν το γεγονός, φοβούμενοι τον κοινωνικό στιγματισμό. Στόχος μας πρέπει είναι το σπάσιμο του φράγματος της σιωπής και η εμπέδωση της αντίληψης ότι κάθε παιδί έχει δικαίωμα στην προστασία της σωματικής και ψυχικής του υγείας.

Οι διεθνείς μάλιστα διαστάσεις που λαμβάνει το φαινόμενο αυτό, καθιστούν απόλυτα απαραίτητη τη συνεργασία μεταξύ των Αρχών επιβολής του νόμου των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων χωρών, καθώς και τη συνέργεια με ευρωπαϊκούς και διεθνείς Οργανισμούς.

Το Συμβούλιο της Ευρώπης, αναγνωρίζοντας την έκταση και το εύρος αυτού του προβλήματος και την ανάγκη καθορισμού δράσεων και πολιτικών για την πρόληψη και την καταπολέμησή του, εκπόνησε τη Σύμβαση για την Προστασία του Παιδιού από τη Σεξουαλική Εκμετάλλευση και Σεξουαλική Κακοποίηση, που είναι κοινώς γνωστή ως Σύμβαση Λανζαρότε. Η Κύπρος συγκαταλέγεται στα κράτη μέλη που έχουν κυρώσει τη Σύμβαση, η οποία τέθηκε σε εφαρμογή από την 1^η Ιουνίου 2015.

Η Κύπρος δεν θα μπορούσε να παρακολουθεί άπρακτη την αυξητική πορεία του φαινομένου αυτού. Προχώρησε στη λήψη μιας σειράς μέτρων, με σκοπό την ολιστική αντιμετώπιση του. Η προσπάθεια αυτή δεν έμεινε απαρατήρητη σε ευρωπαϊκό επίπεδο καθώς το Συμβούλιο της Ευρώπης επικαλείται τη χώρα μας ως πρότυπο, επικροτώντας τα στοχευμένα μέτρα που έχουμε λάβει.

Η εναρμόνιση της σχετικής νομοθεσίας το 2014 και η κύρωση της Σύμβασης Λανζαρότε, αποτέλεσαν τα θεμέλια για τις προσπάθειες πρόληψης και καταπολέμησης του προβλήματος.

Στη βάση της φιλοσοφίας και του σκοπού της εν λόγω Σύμβασης, το Υπουργικό Συμβούλιο όρισε Ad Hoc Υπουργική Επιτροπή, η οποία διαμόρφωσε την πρώτη Εθνική Στρατηγική για την προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική εκμετάλλευση, τη σεξουαλική κακοποίηση και την παιδική πορνογραφία.

Η Επιτροπή, υπό την Προεδρία της Υπουργού Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κας Ζέτας Αιμιλιανίδου, τη συμμετοχή των αρμόδιων Υπουργών αλλά και της διορισθείσης από την ad hoc Επιτροπή, στον ρόλο της Ειδικής Συμβούλου, κας Αναστασίας Παπαδοπούλου, διαμόρφωσε σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα τη Στρατηγική για την τριετία 2016-2019.

Η Εθνική Στρατηγική εγκρίθηκε από την αρμόδια Υπουργική Επιτροπή και στη συνέχεια από το Υπουργικό Συμβούλιο. Η Εθνική Στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις, όχι μόνο για την καταπολέμηση αυτού του εγκλήματος, αλλά κυρίως για την πρόληψη του και αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο για τον συντονισμό όλων των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών και Φορέων.

Για την αντιμετώπιση εγκληματικών ενεργειών αυτής της μορφής, δεν είναι αρκετή μόνο η εξαγγελία μέτρων. Παράλληλα, θα πρέπει να διασφαλιστεί και η υλοποίησή τους. Για τον σκοπό αυτό συστάθηκε με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, δυνάμει ειδικού νόμου, το Συμβούλιο «Φωνή», το οποίο έχει την ευθύνη της προώθησης, παρακολούθησης, αξιολόγησης και ελέγχου της εφαρμογής της Εθνικής Στρατηγικής. Το όνομα του Συμβουλίου υποδηλώνει και τον σκοπό της σύστασής του: την απόδοση φωνής στα παιδιά, ώστε να μπορέσουν να καταγγείλουν το οποιοδήποτε σε βάρος τους έγκλημα και να ζητήσουν κάθε τύπου βοήθεια και στήριξη προς άμβλυνση των συνεπειών του.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής της Εθνικής Στρατηγικής εντάσσεται και η λειτουργία του «Σπιτιού του Παιδιού», μιας πρωτοποριακής για τα κυπριακά και ευρωπαϊκά δεδομένα εξέλιξης, όπου τα παιδιά – θύματα και οι οικογένειές τους λαμβάνουν την αναγκαία ψυχολογική στήριξη σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο και έχουν πρόσβαση σε όλες τις Υπηρεσίες που εμπλέκονται στον

χειρισμό τέτοιων υποθέσεων, χωρίς να επαναθυματοποιούνται. Η διαχείριση και η λειτουργία του Σπιτιού του Παιδιού έχουν ανατεθεί στον διεθνή, ανθρωπιστικό και ανεξάρτητο Οργανισμό «Hope for Children», με παραχώρηση κρατικής ενίσχυσης από το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Επιπρόσθετα, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε πρόσφατα τη λειτουργία εξειδικευμένου κέντρου στήριξης και θεραπείας ενήλικων ατόμων που φέρουν τραυματικές εμπειρίες σεξουαλικής κακοποίησης ή εκμετάλλευσης σε παιδική ηλικία. Στόχος αυτού του Κέντρου είναι η παροχή στήριξης στα αυτά τα άτομα, ώστε να μπορέσουν να διαχειριστούν τις παρενέργειες και τις συνέπειες της κακοποίησης που υπέστησαν όταν ήταν παιδιά και να μπορέσουν να ζήσουν ως ενήλικες με υγεία και ευημερία.

Στην Αστυνομία συστάθηκε και λειτουργεί ειδική ανακριτική ομάδα, με σκοπό οι υποθέσεις αυτές να τυγχάνουν εξειδικευμένης, διακριτικής και πιο επαγγελματικής διαχείρισης. Το 2017, η ειδική ανακριτική ομάδα διερεύνησε 138 καταγγελίες για σεξουαλική κακοποίηση παιδιών και το 2018, 165 τέτοιες καταγγελίες. Στόχος μας είναι η αξιοποίηση κάθε πληροφορίας που φθάνει στην Αστυνομία και η ανατροπή του κανόνα της αποσιώπησης, που συγκάλυπτε για χρόνια κακοποιήσεις παιδιών από τον φόβο για το στίγμα της αποκάλυψης. Ωστόσο, οι αριθμοί αυτοί τεκμηριώνουν πλήρως την υποχρέωση της Πολιτείας να ενσκήψει στο συγκεκριμένο θέμα με ευαισθησία και φροντίδα, ώστε να προστατεύσει παιδιά που κινδυνεύουν να θυματοποιηθούν και να στηρίξει όσα έχουν υποστεί κακοποίηση.

Ταυτόχρονα η Κυβέρνηση, δίδοντας ξεκάθαρο το μήνυμα της μηδενικής ανοχής σε περιπτώσεις σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων και αυστηρή τιμωρία των αδικοπραγούντων, προχώρησε στην ετοιμασία νομοσχεδίου για την εναρμόνιση των ποινών που προβλέπονται στον Ποινικό Κώδικα για αδικήματα κατά των ηθών με αυτές που προβλέπονται στην ειδική νομοθεσία, οι οποίες είναι ιδιαίτερα αυστηρές και ανάλογες της σοβαρότητας των αδικημάτων αυτών.

«Κλειδί» όμως στην προσπάθεια για συνολική αντιμετώπιση του προβλήματος αποτελεί η πρόληψη. Καθοριστικός στον τομέα αυτό είναι ο ρόλος του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση των παιδιών αποτελεί πλέον μέρος της διδακτέας ύλης στα σχολεία, και καταβάλλεται συστηματική προσπάθεια ευαισθητοποίησης και ενδυνάμωσης των εκπαιδευτικών στην αναγνώριση και διαχείριση περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών.

Πολύ σημαντικό ρόλο στην πρόληψη της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης ανηλίκων έχει να διαδραματίσει και η Αρχή Εποπτείας Καταδικασθέντων για Αδικήματα Σεξουαλικής Φύσης κατά Ανηλίκων, με τη συστηματική εποπτεία και στήριξη των καταδικασθέντων, μετά από την αποφυλάκισή τους, ώστε να αποτραπεί η επανάληψη εγκληματικής συμπεριφοράς και του αδικήματος για το οποίο καταδικάσθηκαν.

Η εμπειρία των τεσσάρων και πλέον ετών από τη λειτουργία της Αρχής ανέδειξε ορισμένα κενά και ελλείψεις στη νομοθεσία που δεν επιτρέπουν στην Αρχή να ασκήσει τον εποπτικό της ρόλο αποτελεσματικά. Αναγνωρίζοντας τα κενά αυτά, η Κυβέρνηση, αφού αξιολόγησε τα μέτρα που εφαρμόζουν αντίστοιχες Αρχές άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατέθεσε στη Βουλή των Αντιπροσώπων νομοσχέδιο που αποσκοπεί στη διεύρυνση των περιοριστικών μέτρων που μπορούν να επιβληθούν τόσο από το Δικαστήριο όσο και από την Αρχή Εποπτείας.

Κυρίες και κύριοι,

Ως κοινωνία και ως Πολιτεία έχουμε πολυδιάστατη ευθύνη: τέτοια που δεν περιορίζεται μόνο στους ώμους των δικαστικών, εισαγγελικών και αστυνομικών Αρχών, των δικηγόρων και άλλων ενδιαφερομένων φορέων. Η ευθύνη αυτή επιβάλλει τη συνδρομή της κοινωνίας για πρόληψη και ενημέρωση ενηλίκων και ανηλίκων στα θέματα σεξουαλικής κακοποίησης. Και αυτό, γιατί δυστυχώς, ακόμη και σήμερα, τις περισσότερες φορές η σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών παραμένει στο σκοτάδι. Τα παιδιά φοβούνται να μιλήσουν γι' αυτό που τους συμβαίνει υπομένοντας τη φρίκη,

ενώ σε κάποιες περιπτώσεις ακόμα και οι ενήλικες κρατούν το στόμα τους κλειστό γι' αυτά που γνωρίζουν. Για τούτο, θα ήθελα να ενθαρρύνω όλους τους πολίτες που γνωρίζουν για τέτοια περιστατικά να τα καταγγέλλουν άμεσα. Το έργο της Πολιτείας αλλά και το έργο της κοινωνίας δεν θα ολοκληρωθεί μέχρι το μαρτύριο κάποιων παιδιών να αποκαλυφθεί και ο αριθμός των περιστατικών να εκμηδενιστεί.

Με αυτούς τους προβληματισμούς συγχαίρω την Αστυνομία Κύπρου για τη διοργάνωση του φετινού Συνεδρίου και εύχομαι παραγωγικές εργασίες, των οποίων τα αποτελέσματα προσδοκώ να αξιοποιήσουμε στο άμεσο μέλλον στον κοινό αγώνα κατά της σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων.